

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Als een lam ter slachting geleid

Als een lam werd Hij ter slachting geleid.....

Jesaja 53:7b

Wellicht vervolgen we te zijner tijd bij leven en welzijn de meditatie-serie over de koningin van het Zuiden, die de verre reis ondernam om te horen de wijsheid van Salomo. En de vergelijking tussen Salomo en de Heere Jezus Christus, de Meerdere dan Salomo, biedt overvloedig stof tot overdenking.

Maar in verband met het kerkelijk jaar willen we voorlopig toch die serie afbreken om onze aandacht in het bijzonder te bepalen bij Christus, als de Man van smarten.

Als een lam werd Hij ter slachting geleid. De profeet Jesaja spreekt in dit bekende hoofdstuk over de Man van smarten, over de lijdende Knecht des Heeren. En door de Heilige Geest verlicht spreekt hij erover als ware hij een ooggetuige van de Borg in Zijn vernedering.

Als een lam werd Hij ter slachting geleid... Als een lam! Onwillekeurig denken we aan het paaslam dat door de Israëlieten moest worden geslacht aan de vooravond van de nacht, waarin zij door Gods almachtige hand uit Egypte werden uitgeleid. We kennen die geschiedenis, nietwaar? Elke Israëlitische huisvader moest een lam uit de kudde nemen. Het moest een éénjarig lam zijn, dus in de bloei van het leven. Het moest een volkomen lam zijn, dus zonder enig gebrek. Vier dagen van tevoren moest dat lam in huis worden opgenomen. Dat lam moest als het ware één worden met het gezin, want dat lam moest sterven in de plaats van het gezin. In de avond-schemering voor die bewuste nacht, waarin alle eerstgeborenen van Egypte

door de verderf-engel zouden worden gedood, moest dat lam worden geslacht en dan moest het bloed ervan aan de bovendorpel en aan de zijposten van het huis worden gestreken. Want alleen achter dat bloed van dat offerlam waren de bewoners van dat huis veilig. "Wanneer Ik het bloed zie, zo zal Ik ulieden voorbijgaan", zo had de Heere gesproken.

En zo gebeurde het dan ook. Wat God zegt, gebeurt altijd! In zichzelf aangemerkt waren de Israëlieten immers even zondig en schuldig als de Egyptenaren. Alleen dat bloed van het lam maakte scheiding. En dan niet het bloed in de aderen van het levende lam. Maar het gestorte bloed van het geslachte lam. Dat bloed aan de deurposten was een sprekend bloed. Het sprak uit: hier is het verdiende oordeel al voltrokken. Het lam is geslacht, plaatsbekledend voor de schuldige Israëliet.

Dit gebeuren betekende tevens de instelling van het Paasfeest (Pascha betekent voorbijgang). De Heere gaf aan Israël de opdracht: "en deze dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult hem de Heere tot een feest vieren; gij zult hem vieren onder uw geslachten tot een eeuwige inzetting." Dat paaslam wees heen naar het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Later roemt de apostel: ook ons Pascha is voor ons geslacht!

Christus: het volkomen Lam, zonder enig gebrek, nooit zonde gekend noch gedaan, maar tot zonde gemaakt: de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.

Christus: het onschuldige Lam! Maar waarlijk: Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achten Hem, dat Hij geplaagd, van God gesla-

gen en verdrukt was. Als een lam werd Hij ter slachting geleid....

Welke gedachten, welke gewaarwordingen wekken deze woorden op in ons hart?

Wat moeten de kinderen wel hebben gedacht, toen vader in de vooravond van de nacht van de uittocht dat lam nam en het ging slachten? Vader, wat gaat u nu toch doen? Moet dat lieve, onschuldige lam, dat nu al vier dagen bij ons in huis is, nu sterven? Vader, moet dat nu echt? Dat lam heeft toch niets kwaads gedaan? Nee kind, het is waar: dat lam heeft geen kwaad gedaan, maar het moet sterven omdat wij zoveel kwaad hebben gedaan! En als ik dat lieve lam niet slacht, dan moeten wij sterven. Maar omdat het lam nu sterft, mogen wij leven!

Als een lam werd Hij, Jezus, ter slachting geleid. Geleid: en zij leidden Hem weg, nadat ze Hem gegrepen hadden in de hof. Zij leidden Hem weg, om veroordeeld te worden tot de dood, om straks overgegeven te worden aan de slachters, die Hem kruisigden.

En Hij laat Zich weg leiden. O ja, ze hebben Hem wel gebonden in de hof. Maar het was niet nodig geweest. Want Hij weet Zich gebonden aan de opdracht van Zijn Vader en aan Zijn eigen woord en belofte: zie, Ik kom, o God, om Uw wil te doen!

Hoe geduldig is dit Lam Gods! Hoe gewillig gaat Hij mee met Zijn slachters. En Hij weet nauwkeurig wat er met Hem gaat gebeuren. Het lam, dat in Egypte geslacht werd, wist daar niets van. Het had vier dagen in het gezin doorgebracht, waar het wellicht nog vertroeteld werd ook. En toen moest het zomaar sterven.

Maar het grote Paaslam wist. Wist nauwkeurig, wat er met Hem zou gebeuren, wat men Hem zou aandoen, hoe wreed en ontrend Zijn dood zou zijn. O ja: Hij wist het: hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis zou geven!

Als een Lam! Als Hij Zijn vijanden aanziet wordt Hij niet verbitterd. Hij zwijgt en geeft Zich aan de slachters. Als een lam naar het slachthuis wordt geleid, dan weet het niet, wat dat mes betekent en die nap, om het bloed op te vangen. Maar Jezus, het Lam Gods: zie Hem aan de Paasdis het brood breken en de wijn vergieten, zó zal Hij sterven.

Als een lam wordt Hij ter slachting geleid. En hoor Hem spreken tot Zijn slachters: "indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan!" En tot Zijn bruidskerk, die Hij gaat loskopen voor de prijs van Zijn bloed: "Ik voor u daar gij anders de eeuwige dood zoudt moeten sterven."

Lof zij het Lam, dat Sions zonden op Zich nam!

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

We mogen deze keer doorgeven dat we 5 nieuwe abonnees konden inboeken en aan giften ontvingen f 2.097,50 voor ons blad en f 30,- voor de school in Dundas. Hartelijk dank.

Een verzoek aan de abonnees die het

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 01806 - 13069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

abonnementsgeld nog niet hebben overgemaakt: "Zoudt u dit zo spoedig mogelijk alsnog willen doen". Bij voorbaat dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 01720-74202. Postbank: 704350.

Van de redactie

Ontmoetingsdag Sliedrecht

D.V. Zaterdag 22 april. Sprekers:

's morgens Ds. H.C. v.d. Ent en Ds. M. Vlietstra, 's middags Ds. K. Visser, Ds. L.W. v.d. Meij en Ds. M.C. Tanis

Artikelen

Ds. v.d. Ham zet de serie over Ds. A.

Ds. A. van der Heijden 1865-1927 (3)

De vorige keer zagen we Van der Heijden in zijn Dordtse tijd. De eerste jaren was hij, als predikant, nog ongehuwd. Op de 17e mei van het jaar 1905 trouwde hij met Aaltje van Megchelen. Ds. van der Heijden heeft dus inderdaad in Dordrecht zijn vrouw gevonden. Uit hun huwelijk zijn vier kinderen geboren. Het eerste meisje heeft slechts enkele weken geleefd.

Benoemd tot docent

In 1909 ging Ds. van der Heijden als afgevaardigde naar de Generale Synode van Utrecht. Op deze vergadering moest een opvolger voor de vermaarde docent Van Lingen benoemd worden. Ds. F. Lengkeek werd gekozen, maar hij bedankte omdat hij nog maar heel kort in zijn gemeente (Amsterdam) stond. Bij een volgende stemming kregen de predikanten Joh. Jansen en A. van der Heijden een gelijk aantal stemmen. Er werd nogmaals gekozen en opnieuw staakten de stemmen. Nadat de praeses voor was gegaan in gebed, moest het lot beslissen. Ds. van der Heijden werd aangewezen.

Dit was heel ingrijpend voor hem. Als curator wist hij goed wat het docent-zijn inhield. En, niet te vergeten, hij was met hart en ziel predikant te Dordrecht en in zijn gemeente bepaald geliefd. Toch zag hij duidelijk de leiding van de Heere en hij nam de benoeming aan.

Met een bloedend hart nam hij zondagavond 5 september afscheid van de gemeente van Dordrecht. Zijn tekst was Fil. 1:27 "Alleenlijk wandelt

van der Heijden voort, ook is er een artikel opgenomen van de hand van Ds. P. den Butter over de kerkdienst. De jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid mocht ook weer gehouden worden. Enkele zaken dienaangaande zijn in een artikel verwerkt. De Heere geve de beoefening van het gebed in de komende periode.

Ds. P. van Zonneveld

Ds. P. van Zonneveld moest in het ziekenhuis worden opgenomen vanwege een licht hartinfarct. Hij mocht weer thuis komen. We hopen van harte dat hij spoedig weer mag voorgaan in de kerken en zijn arbeid voor ons blad weer zal mogen verrichten.

AvH.

waardiglijk het evangelie van Christus, opdat, het zij ik kom en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uw zaken moge horen, dat gij staat in één geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des evangelies." In zijn afscheidsprek sprak de liefde die hij had voor de gemeente van Dordt, waar hij 5 1/2 jaar gearbeid had.

Eén van de ouderlingen sprak hem toe, waarna Van der Heijden een dankwoord sprak en de zegen op de gemeente legde. Daarna klonk met eenparige stem

Dat 's Heeren zegen op u daal';

Zijn gunst uit Sion u bestraal...

Diep bewogen verliet de leraar de preekstoel, en de opgekomenen gevoelden hoe 'n leraar 'n gemeente 'n kerkeraad aan elkander verbonden waren.

Inauguratie

Op 15 september 1909 hield Van der Heijden zijn inaugurele rede. Hiervoor was een grote schare naar Rijswijk gekomen; het schoolgebouw kon de belangstellenden nauwelijks bevatten. De titel van de inaugurele rede was: De Taal. Docent Van der Heijden zette eerst uiteen, wat taal is en waartoe de taal dient. Door de taal kunnen wij onze gedachten aan anderen bekend maken. Ook God heeft Zijn gedachten en wel gedachten des vredes. Hij heeft Zijn gedachten bekend gemaakt en Zich bediend van de menselijke taal. De studie van Hebreeuws en Grieks achtte Van der Heijden voor toekomstige predikanten van zeer veel belang. In Den Haag woonde Van der Heijden

aan de Wattstraat. Hij werd nu docent naast P.J.M. de Bruin. Ds. H. Janssen was hulpdocent. De vooropleiding duurde vier jaar en het theologische onderwijs drie jaar.

Docent Van der Heijden was een harde werker. Bij zijn leeropdracht behoorden vakken als Hebreeuws, Grieks, Latijn en Mythologie. Vooral gaf hij zijn aandacht aan de praktische vakken Homiletiek, Poimeniek, Catechetik en Liturgiek. Met name zijn vele praktische wenken bleken voor de studenten van grote waarde. Met Hebreeuws had hij veel moeite. Het onderwijs in dit vak heeft docent De Bruin snel van hem overgenomen.

In mei van het jaar 1910 verhuisde de Theologische School van Rijswijk naar Den Haag. Maar het schoolgebouw, dat men nu kreeg (aan de Valkenboschlaan), was niet zo geschikt. Men moest zich behelpen.

September 1911 hield Van der Heijden een rectorale rede over "De noodzakelijkheid van opleiding voor den toekomstigen theoloog". Een zeer gepast onderwerp.

Colleges

Van der Heijden gaf een stukje Latijn op om te vertalen. Enkele studenten maakten gebruik van een oude vertaling. Zodoende konden zij de volgende keer de vertaling geven in goed lopende zinnen. "Goed zo", zei Van der Heijden. Hij doceerde catechetik. Op deze colleges bleek hij heel pastoraal. Hij gaf ook predikkunde (homiletiek). Bij dit vak gebruikte hij een dictaat van F.P.L.C. van Lingen. Het verschil tussen de analytische en synthetische methode werd uitgelegd. Van der Heijden gaf ook door wat Augustinus leerde omtrent de prediking. Voorts vertelde hij bij bepaalde gelegenheden uit zijn pastorale ervaring.

Een getrouw predikant zal de behoefte van zijn gemeente "ernstig onderzoeken, haar bestuderen en alzo naar bevind van zaken uit de nooit de ledigen apotheek van Gods Woord het juiste middel" toedienen. De prediking moest volgens hem ontdekkend zijn. We hebben bestraffing, terechtwijzing en onderwijs nodig; ook bemoediging en troost. Docent Van der Heijden leerde zijn studenten praktisch preken. Het curatorium schreef later: In het diep besef van zijn hoge verantwoordelijkheid heeft hij gearbeid.

Hij had voorts een teer geestelijk leven; de studenten zaten graag aan zijn voeten. Zij voelden dat hij contact met de Hemel had.

In september 1914 kwam Ds F. Lengkeek het docentencorps versterken. Acht jaar later, in oktober 1922 deed Ds. J.J. van der Schuit zijn intrede als docent aan de Theologische School.

September 1917 hield Van der Heijden een rectorale rede: "Practische wenken voor den Homileet". Hij wees op het juiste verband tussen de theorie en de praktijk. Aan de orde kwam de voorbereiding en het houden van de preek. Jammer, dat niet heel deze rede bewaard is gebleven!

Apeldoorn

In mei 1919 verhuisde de School van Den Haag naar het Wilhelminapark in Apeldoorn.

De familie Van der Heijden kwam te wonen aan de Marialaan, nummer 27, naast de kerk. Dit huis was maar net groot genoeg voor het gezin.

De Christelijke Gereformeerde kerk van Apeldoorn was vakant en docent Van der Heijden gaf catechisatie in een zaaltje achter gebouw Irene. Het catechisatieboekje van Abr. Hellenbroek werd gebruikt. De jonge mensen moesten een gedeelte van Psalm 78 uit het hoofd leren.

In de vakantietijd preekten de docenten regelmatig in Apeldoorn. Dit vonden ze wel fijn; ze hoefden dan de zondag over niet van huis. En docent Van der Heijden, die moeilijk liep, woonde vlak naast de kerk.

Men zag hem nooit zonder stok; op zijn hoofd had hij steeds een kalotje. Met stok en kalotje beklom hij de kansel. De stok hing hij aan de preekstoel, vervolgens ontblootte hij het hoofd.

Hij preekte vrij lang. Sommigen vonden dat er niet genoeg lijn in zat. Hij was geen redenaar zoals Wisse of Van der Schuit; meer een eenvoudige dominee. Er zijn nog mensen die weten dat hij over Naäman de Syriër preekte. Dat had diepe indruk gemaakt. Zijn rectorale rede van september 1920 droeg de sprekende titel: De getrouwheid welke geëischt wordt in de huisverzorger Gods.

In die tijd was er voor de kerstvakantie de zogeheten "biecht". De studenten kwamen om de beurt. Alle vier de docenten waren er. De rector leidde het gesprek. Het handelde over: Hoe de school beviel en hoe de studie verliep. Voorts de verhouding tegenover de Heere; het geestelijk leven.

Van der Heijden stelde de studenten op hun gemak en hij bracht ze op gang. De ene student was veel vlotter dan de ander. De één begon uit zichzelf, de

ander moesten ze als 't ware uit de diepte ophalen. De één was er tien minuten, de ander een half uur.

Door zijn pastorale inslag werd Van der Heijden door de studenten bijzonder gewaardeerd.

Ziekte

Vele jaren is hij deputaat geweest voor de correspondentie met de hoge overheid. Jaarlijks verzorgde hij het Jaarboekje en ook de Scheurkalender werd door hem samengesteld.

In 1925 verhuisde Van der Heijden naar een kleine villa, Jonkheer Molleruslaan 4. In hetzelfde jaar had hij met ziekte te kampen. Er bleek een kaak-operatie nodig. De pijn kwam echter terug.

Hij gaf college, dikwijls onder moeilijke fysieke omstandigheden. Een ernstige ziekte sloopte zijn krachten. Toen hij geen college meer kon geven op de School, gaf hij thuis nog onderrecht.

Hij heeft veel geleden. Juni 1927 zei de specialist, dat hij ongeneeslijk ziek was. De Heere bewaarde hem voor opstand. Van der Heijden zei tegen een vriend: "Ik ga naar Huis." Zijn gezicht straalde.

Hij leed veel pijn; dag en nacht. Maar er kwam geen klacht over zijn lippen. Hij mocht weten, dat hij in de beide handpalmen des Heeren begraven was. Dat schonk hem kracht om het kruis de Heere na te dragen.

Als zijn vrouw hem vroeg: Hoe moet het, als wij je verliezen? dan sprak hij: "De HEERE leeft!"

Maandagmorgen 18 juli 1927 overleed hij in de hope des eeuwigen levens. Het was een ontzaglijk verlies voor zijn vrouw en drie kinderen: Cornelis, Jan en Catharina. Voor hemzelf was het eeuwige winst.

Ds. J.W. Geels schreef in De Wekker: Hij heeft niet tevergeefs geleefd, onze onvergetelijke broeder. Zijn werken volgen hem, en de dag der eeuwigheid zal de vrucht doen aanschouwen, waarmede de Heere zijn arbeid heeft gekroond.

Vrijdag 22 juli werd hij ten grave gedragen. Er waren verschillende sprekers. Bij de open groeve zei docent P.J.M. de Bruin, dat de Heere hem had opgenomen in Zijn heerlijkheid. En hij vroeg de vele mensen: Zijt ook gij voor die heerlijkheid bereid? Hij wekte hen zeer ernstig op, om de Heere te zoeken terwijl Hij te vinden is.

Zuidland, H. van der Ham

Het votum

Het votum is oorspronkelijk door de kerk der Reformatie overgenomen uit de roomse mis en daarvóór uit de joodse synagoge. Het werd ervaren als een zinvol begin van de wekelijkse eredienst.

De bedoeling van het votum is te bidden om Gods hulp en te belijden dat we zonder de Heere niets kunnen. We zijn totaal van Hem afhankelijk. Als de Heere niet Zelf aanwezig is met Zijn genade en kracht, komt er van heel de preek en van heel de dienst niets terecht.

Het is goed om te overwegen of we dat ook werkelijk zo vinden. We kunnen het wel gemakkelijk zo zeggen, maar beleven we dit ook? Is het dus waar? Want woorden zonder geloofsbevestiging zijn een spottennij in Gods oog! Zijn we recht afhankelijk? Zijn we afgebracht van al het onze? Zijn we in onze onmacht terechtgekomen, neergezet? Of is het allemaal alleen maar praat? Goedkope, godsdienstige vroomheid, die geen stuiver waard is? Daar gaat het bij spreker en luisteraar, bij voorganger en gemeentelid om...

Is het door Gods genade in ons leven gebeurd, dat we van al onze eigen krachten en van al ons eigen inzicht zijn afgebracht? Hoe pijnlijk die weg ook is..., dan is er aanvankelijk plaats gekomen voor het wonder van Gods

hulp. Maar dat betekent helaas nog niet, dat we ook steeds opnieuw op een bevindelijke wijze in onze onmacht vertoeven. Het kan zo gemakkelijk, ook na ontvangen genade, weer anders worden. Dan steunen we als prediker op ons boekje of op ons geheugen of op ons redenaarstalent, in plaats van op God. Dan steunen we als gemeentelid zomaar op onze "goeie" dominee, op onze "Godzalige" voorganger. En de Heere hebben we niet nodig.

Hoe brengt de Heere ons bij het recht bidden om Zijn hulp? Hoe worden wij gebracht bij de rechte belijdenis, dat onze hulp werkelijk alleen in God kan staan? Doordat we proefondervindelijk aan het einde komen van al het onze. Het is niet aangenaam om te willen. Het is tegen vlees en bloed om onszelf te verliezen. We raken beschaamd. We moeten onze hoogmoed kwijt. Echt, een mens is niet zomaar afhankelijk. En een prediker helemaal niet. De hoogmoed is een wortelzonde en dat leeft ook en vooral bij voorgangers. Daarom is het best een groot wonder als bij het begin van een dienst in oprechtheid des harten en in een gevoelige bewustheid der ziel mag worden beleden/gebeden: onze hulp sta/staat in de Naam des HEE-REN!

overgenomen uit: Om Sions Wil

maakt kan er niets op het land gedaan worden, kan er geen enkel werk verricht worden. Als het zaad gezaaid is, wacht alles op de zegen des Heeren. De weersomstandigheden moeten zo geleid worden dat er sprake kan zijn van groei en vrucht dragen. Ook de kinderen zijn van de Heere in alle dingen afhankelijk. Als de Heere het niet geeft kunnen zij op school niets begrijpen. Dan kunnen zij ook de preek en de catechisatie niet volgen. Het geldt ook de volwassenen in het werk, in de zorg voor het huishouden, in de opvoeding van de kinderen. Wie het mag beleven dat Hij zonder de Heere niets kan doen, zal in afhankelijkheid smeken om kracht, liefde en bewaamheid. De mond zal wijd worden opengedaan om ook in de opvoeding alles te mogen ontvangen wat nodig is. Er zal voortdurend en vurig gesmeekt worden om waarachtige bekering. De Heere geve dat met een Hizkia gebeden mag worden: "O HEERE, ik wordt onderdrukt, wees Gij mijn Borg." Daar is Hizkia niet beschaamd mee uitgekomen. Hij ging gebukt onder een ernstige ziekte en de naderende dood. Maar vooral ging hij gebukt onder de last van zijn zonde, die hij niet kon wegnemen. Hij had een hemelhoge schuld en geen penning om te betalen. In de nood heeft hij zijn mond wijd opengedaan. Hij piepte als een kraan of zwaluw en hij kirde als een duif. Daarop heeft de Heere al zijn zonden achter Zijn rug geworpen en heeft zijn ziel lieflijk omhelsd.

Biddag voor gewas en arbeid

Een wonder

De jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid ligt weer achter ons. Het is een wonder dat de Heere gebeden wil zijn door zondige mensen. Is dat persoonlijk al een wonder voor u geworden? Wanneer we er iets van hebben mogen beleven dat de keel een geopend graf is, zal daar iets van verstaan worden. Voor de zondeval was dit heel anders. De mond sprak ter ere Gods. De mens verheerlijkte in zijn spreken de grootheid, almacht, wijsheid en goedheid van God. Maar door de zondeval is dit heel anders geworden. Wat hebben woorden veel kwaad aangericht in het gezin, in de familiekring, in de kennissenkring en ook in het maatschappelijke en kerkelijke leven. Hoe is ons spreken in dagen van tegenspoed? Worden er dan geen opstandige woorden vernomen? Klinkt er geen murmurering door? Hoe spreken we in dagen van voorspoed? Worden goede zaken

niet aan onszelf toegeschreven? Als het gaat over de toekomst, mag er dan vertrouwen zijn en mag dit doorklinken in onze woorden? Mogelijk mag het anders zijn. Dat u tijden kent dat er dankbaarheid mag zijn in voorspoed, geduld in tegenspoed en vertrouwen wat de toekomst betreft. Maar dan moet van dit alles gezegd worden dat dit lang niet altijd zo beleefd wordt. Al deze zaken overdenkende mag het wel een wonder zijn dat de Heere wil dat zondige monden zich openen om de nooddrift van ziel en lichaam van Hem af te smeken. Een wonder dat er niet in Gods Woord staat dat de Heere wil dat de mond nooit meer tot Hem zal spreken. Een wonder dat er staat: "Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen."

De noodzaak

We zijn in alles afhankelijk van de Heere. Als Hij de arbeid niet mogelijk

De beoefening

De Heere zegt in Zijn Woord: "Doe uw mond wijd open." Hij spoort aan Zijn aangezicht te zoeken in het gebed. Hij dringt erop aan. Hij ziet zo gaarne dat de verwachting alleen van Hem zou zijn in alle dingen en omstandigheden. De moordenaar aan het kruis heeft zijn mond wijd opengedaan. Die mond had in zijn eertijds nooit een woord tot eer van God gesproken. Die mond had gelasterd, samen met zijn medemoordenaar. Maar de Heere is naar Zijn welbehagen gaan werken in zijn hart. Hij kreeg met God te doen en geeft daar ook blijk van in zijn woorden tot zijn medemoordenaar: "Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?" Hij mocht het recht Gods billijken: "Wij toch rechtvaardiglijk." Maar dan mag hij zijn mond openen en het uitspreken: "Heere, gedenk mijner, wanneer Gij in Uw Koninkrijk gekomen zult zijn." Het werd biddag in zijn leven. Zijn nood en ellendigheid heeft

hij recht en grondig mogen leren kennen. Hier geen oppervlakkig spreken over zonde en schuld. Geen dode klacht over de ongerechtigheid, zoals helaas zo vaak wordt vernomen. Hier mocht noodgeschrei opklimmen uit een verbroken hart en een verslagen geest. Die moordenaar mocht de Heere van harte aanroepen. Het was geen sleur, geen lippentaal, maar doorleefde nood die deed roepen en smeken. Geen mooie woorden en daaronder een werelds hart, maar smekende woorden vanuit een hart waarin de droefheid over de zonde naar God was geboren die een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.

De verhoring

“Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen.” Aan het gebod tot het gebed verbindt de Heere een rijke belofte. De Heere noemt Zichzelf de God Jakobs. Dat is die God Die in Christus met zondaren en zondaresen van doen wil hebben. Daaruit alleen is het te verklaren dat die moordenaar mocht horen op zijn smeekgebed: “Voorwaar zeg Ik u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.” Christus is de helse smarten en benauwdheden ingegaan om de hemelse gelukzaligheid te verwerven. Hij heeft Zijn mond wijd opengedaan op de kruisheuvel Golgotha en heeft het uitgeroepen: “Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” Hij van God verlaten opdat de Zijnen nimmermeer van Hem ver-

laten zouden worden. Maar ook heeft Hij Zijn mond wijd opengedaan toen Hij het uitriep: “Het is volbracht.” Het doel is bereikt. Er is volkomen betaald. De satan en al de zijnen zijn overwonnen. De kop van de slang is vermord geworden. Zo is de vervulling verworven van al de behoeften van Gods kinderen naar ziel en lichaam beide. “En Ik zal hem vervullen.” De Heere is met eerbied gesproken geen karig God. Hij schenkt mild en overvloedig. Hij kan niet alleen vervullen, Hij wil niet alleen vervullen, maar Hij zal ook vervullen. Hij is een Waarmaker van Zijn Woord. Het volk van Israël werd naar het Woord Gods uitgeleid uit Egypte, het werd doorgeleid door de woestijn en ingebracht in Kanaän. De Heere heeft Zijn trouw, liefde en almacht aan het volk betoond. Zo is het nog met Gods kinderen. Zij werden uit het Egypte der zonde uitgeleid, zij worden in de woestijn van dit leven verzorgd, onderwezen, beschermd en bewaard en de Heere doet op Zijn tijd ingaan in het hemels Kanaän. Daar zal de mond van de ziel eeuwig en volmaakt de Heere eren. De tijd komt dat ook de mond van het lichaam dit zal doen. We denken aan de jongste dag. De dag van de wederopstanding der doden. Dan zullen tong en mond en 's harten diepsten grond den Heere eeuwig en volmaakt welbehaaglijk wezen.

Ds. A. van Heteren, Barendrecht.

Een pastorale brief

Geliefde gemeente,

Er leeft bij de kerkeraad al enige tijd veel zorg over het mogelijke misbruik van video's in de gemeente, en we zijn van mening dat we niet langer hieraan voorbij kunnen gaan. Het gebruik van video's neemt langzaam maar zeker toe onder onze leden en noopt ons allen tot ernstige bezinning over de gevaren ervan. Het is een van de vele zedelijke gevaren die ons land en ons gezinsleven in deze dagen bedreigen en het vormt ook een gevaar voor het bestaan van Gods kerk in ons midden. Het lijdt geen twijfel dat de satan gebruik maakt van video's net zo goed als van radio en televisie, om te strijden tegen God en Zijn Woord en om zijn eigen belang te bevorderen. Wanneer ons leven beheerst wordt door het oprechte verlangen om door het Woord van God geleid te worden, en wanneer er een besef is van de

natuurlijke neigingen van ons verdorven hart, dan zal er geen lange lijst nodig zijn om het aanvaardbare en het onaanvaardbare gebruik van video tegen elkaar af te wegen. Wij beseffen dat er een wettig gebruik van video als leermiddel in het onderwijs, ook op school. We moeten de gemeente echter waarschuwen voor de grote gevaren die er liggen in het gebruik ervan, gevaren die deels voor de hand liggen en deels meer verborgen zijn. We zijn ons allemaal bewust van het feit dat de grote meerderheid van de films die vandaag de dag op video vertoond kunnen worden ronduit slecht is, maar zijn we ons ervan bewust dat zelfs wanneer we deze films terzijde kunnen laten, er nog altijd veel gevaar is? Toen de televisie nog maar net op de markt was, zeiden de meeste mensen dat ze de knop wel in de hand konden houden en dat ze alleen naar “goede”

programma's zouden kijken. Wat is het resultaat geweest? Is het echt op die manier gegaan? Het wordt steeds duidelijker dat onze vaders verstandig waren toen ze de televisie ten enenmale afwezen. Televisie is thans een van de meest effectieve middelen om het kwaad te verbreiden die de satan ooit heeft gehad.

Zou het wel lukken om video in de hand te houden? Nu al horen we dat sommige kinderen uit de gemeente thuis dingen zien op de video die andere mensen van buiten de kerk nooit aan hun kinderen zouden willen laten zien op televisie. Beseffen we wel dat sommige videofilms waar onze kinderen thans naar kijken precies dezelfde films zijn die enkele jaren geleden in de bioscoop te zien waren? Ouders, denk hier alstublieft eens ernstig over na. Weten we waar onze tieners samen met hun vrienden naar kijken terwijl wij niet thuis zijn? Of misschien, als we thuis zijn, laten we het aan henzelf over om te beslissen waar ze naar kijken, zonder ons zelfs erover te bekommeren wat dat is?

Het middelpunt van het gezinsleven is voor velen niet Gods Woord en getuigenis, maar de video is thans het centrum waar vele gezinnen zich om heen scharen. Dit betekent dat de kennis van Gods Woord op zijn best genomen op de tweede plaats komt of wellicht door sommigen geheel wordt veronachtzaamd. We kunnen er zeker van zijn dat naarmate het einde der wereld dichterbij komt, de vorst der duisternis, in de wetenschap dat hij nog slechts een korte tijd heeft, alle beschikbare middelen zal gebruiken om ons hart te verleiden en af te voeren tot het kwade, zodat alle serieuze gedachten over God en de eeuwigheid tenslotte zijn uitgebannen. Dan zal het steeds moeilijker worden om op te roeien tegen de stroom van ongerechtigheid die als een vloedgolf over ons heen komt.

Gods Woord zegt ons zo duidelijk dat we niet God kunnen dienen en de mammon, en dat een dubbelhartig mens ongestadig is. Dubbelhartig zijn wil zeggen met onze mond belijden dat we oprecht rekening willen houden met de wet van God, en vervolgens een levenswandel er op na houden die daarmee in strijd is. Het wil zeggen dat we onszelf heel godsdienstig en toegewijd voordoen (vooral op de rustdag), maar dat we een hart hebben en een leven leiden (in de week) waarin we de genoegens van de wereld en de lusten van het vlees beminnen. Zo'n levens-

stijl brengt een grote onvruchtbaarheid onder de prediking van Gods Woord met zich mee, want zij spot met een alwetend God en bedroeft Zijn Geest. Dan kunnen we nog zo vaak gebruik maken van de middelen der genade en voor Gods aangezicht zitten als Zijn volk, maar Hij heeft getuigd: "Die Mij eren, zal Ik eren; maar die Mij versmaden, zullen licht geacht worden" (1 Sam. 2:20).

Wanneer wij als ouders dergelijke zaken introduceren in ons huisgezin, moeten we rekening houden met de mogelijke gevolgen die zich in de toekomst zullen gaan openbaren in ons gezin alsmede in de gezinnen van onze kinderen. We dragen hierin een grote verantwoordelijkheid, aangezien we hen door ons voorbeeld leren wat goed en kwaad is. Wanneer we in ons huis video's toelaten, die door sommigen goed worden genoemd maar nu reeds een opgaan in materialisme, werelds vermaak en zinnelijkheid bevorderen, zal dit alles dan niet gevolgd worden door liederlijkheid, overspel en alles wat tegen Gods Woord ingaat? Zulke zaken zijn daar immers nauw aan verbonden? Kijk alleen maar naar wat er gebeurd is met de televisie. Er worden nu dingen gezegd en vertoond op de televisie die niemand zich 25 jaar geleden had kunnen voorstellen. Op deze wijze worden de zaden van boosheid overal verspreid, totdat de ziel is geworden als een woestijn, en de gedachtenwereld, die geschapen is om een hof van heiligheid te zijn, is verworden tot een kerkhof van de zonde. Wij moeten ons realiseren wat een enorme zuigkracht er zit in het misbruik van deze uitvinding, doordat het denken voortdurend wordt blootgesteld aan het kwade en langzaam maar zeker alle plichtbesef en gewetenskloppingen worden uitgeroeid.

Geliefde gemeente. Wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial (2 Corinthe 6:14,15).

Is ons gezinsleven in overeenstemming met onze belofte onze kinderen naar ons beste kunnen te onderrichten en hen op te voeden overeenkomstig Gods Woord, zowel wat de leer als het leven betreft? Wanneer wij onze kinderen als knechtjes laten werken op de leerschool van de satan, waarin hij deze uitvinding zo listig misbruikt, is het dan niet te verwachten dat ze meesters zullen worden in hetzelfde vak? Dan zijn, zelfs onder de roepstemmen van Gods Woord, in de kerk, thuis en op school, het hart en leven

vervuld van wereldse gedachten, verlangens en praktijken.

De vrucht hiervan is dat er maar weinig of in het geheel geen indrukken meer zijn, zelfs in de zin van algemene overtuigingen, en dat alle waarschuwingen vanuit Gods Woord worden verworpen. Geliefden, als we wind zaaïen, zullen we dan geen storm oogsten? Als we met onze kinderen doorgaan in zo'n levensopenbaring, dan zullen zij God niet in erkenning willen houden, en zo zal God hen overgeven "in een verkeerde zin, om te doen dingen, die niet betamen; vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererie, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid; oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hovaardigen, laatzakken, vinders van kwade dingen, den ouders ongehoorzaam; onverstandigen, verbondsbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen" (Rom. 1:28-31).

Het is in liefde dat wij u vermanen. Hoe waar is het wat Jozua heeft gezegd tot de kinderen Israëls: "Indien gij de HEERE verlaten en vreemde goden dienen zult, zo zal Hij Zich omkeren en Hij zal u kwaad doen en Hij zal u verdoen, nadat Hij u goedgedaan zal hebben" (Jozua 24:20). O mensen, "indien er ondeugd in uw

hand is, doe die verre weg; en laat het onrecht in uw tenten niet wonen" (Job 11:14).

Geliefden, laten we zoeken om te wandelen waardig der roeping waartoe we geroepen zijn, in het besef dat een inwendig beginsel van godzaligheid onmisbaar is voor een uitwendige heilige en vrome wandel met God. De kerk is geroepen om een lichtend licht en een zoutend zout te zijn temidden van een krom en verdraaid geslacht. Hoe droevig is het als het zout smake-loos is geworden en nergens meer toe deugt. Laten we daarom de tijd uitkopen, biddend om dit inwendig beginsel van genade, zodat het ons gegeven mag worden door almachtige genade om op de jongste dag zonder verschrikken te verschijnen voor de Rechter, en om dan te mogen zeggen: "Zie, Ik en de kinderen, die mij de HEERE gegeven heeft" (Jes. 8:18).

Met zorg en vriendelijke groeten,

Uw kerkerkaad

P.S. Deze brief verscheen in het Januari-nummer van de "Banner of Truth", het kerkelijk orgaan van onze zustergemeenten in Noord-Amerika. We hebben deze brief graag overgenomen. Vanwege het belang ervan ook in Nederland!

De kerkdienst (4)

De beslissing of we al of niet naar de kerk zullen gaan staat niet aan ons. God heeft daarover beslist. Hij wil het. Hij woont immers onder Zijn volk. En dáár zegent Hij Zijn volk. Daar waar het volk vergaderd is en waar de inzettingen des Heeren betracht worden, komt Hij met Zijn zegeningen.

Hier zijn uiteraard consequenties aan verbonden. Laat ik er een paar noemen.

Eerbied

Israël was welkom in Gods voorhoven. Toch moest er afstand blijven. De tempelgangers mochten niet overal komen en niet zomaar overal binnen lopen. God is de Heilige. Daarom behoorde elke familiariteit uitgebannen te zijn. Het moest goed tot Israël doordringen dat, hoe genadig de Heere ook wilde zijn, Hij toch de heilige God bleef. En als de tempelgangers zich realiseerden wie zij zelf waren kwam dan de vraag niet als vanzelf bij hen op, hoe het toch eigenlijk mogelijk

kon zijn, dat een zondaar kan wonen bij Hem, die zo heilig is, dat Hij Zichzelf vergelijkt bij een verterend vuur en een eeuwige gloed? Moeten zondaren daar eigenlijk niet omkomen?

Dat wilde de Heere Mozes ook inprenten toen Hij hem bij de brandende braamstruik toeriep, dat hij de schoenen van zijn voeten moest doen omdat de plaats waarop hij stond heilige grond was. God was daar immers!

Die eerbied en dat ontzag werden ook gevoeld als Israël zich bewust was van de reden waarom er eigenlijk een voorhangsel in de tempel hing. Een voorhangsel dat verdere toegang versperde en dat de eigenlijke woning van God - het Heilige der heiligen - ontoegankelijk maakte. "Toont eerbied, waar Hij woont, waar Zijn heiligheid hare glans verspreidt".

En wij dan? Ondanks het feit, dat de tempel afgedankt is en dat heilige plaatsen niet meer bestaan, is toch nog altijd eerbied vereist in de tegenwoor-

digheid Gods. Al is de bedeling dan veranderd met alle gevolgen vandien, God is niet veranderd. Nog steeds is Hij de Heilige en daarom geldt nog steeds die oproep om eerbied te tonen waar Hij woont.

We zagen een vorige keer dat Hij woont in de geestelijke tempel, de Gemeente. Dus is Hij daar waar de gemeente vergadert. Naar de kerk gaan is dan ook voor Zijn aangezicht verschijnen. Met de gemeente opgaan vereist de nodige eerbied.

We mogen er best wel diep van onder de indruk zijn, dat de dingen zo zijn. Het is immers niet gering om zo bevoorrecht te zijn, dat we voor Gods aangezicht mogen verschijnen. Hij is daar! Hebben we daar een indruk van dan begrijpen we waarom Jozua bij de ontmoeting met de Heere op zijn aangezicht viel en waarom Petrus zei: Heere ga uit van mij want ik ben een zondig mens.

Eerbied in onze houding; in de manier waarop we in de kerk zitten. Onder de wetslezing; onder de prediking; onder het zingen; maar zeker ook tijdens het bidden.

Eerbied in de manier waarop we gekleed zijn. Het komt voor - ook in onze kerken - dat de kerkdienst op een modeshow lijkt, zeker bij het begin van het voorjaar, omstreeks Pasen. Het komt ook voor - ook in onze kerken - dat sommige kerkgangers in vrijetijdskleding of in nog mindere kledij naar de kerk gaan. Je kunt er half versleten spijkerbroeken zien en met allerlei opschriften bedrukte T-shirts, bermuda's, leggings en weet ik wat de jaarlijks wisselende modegrillen nog meer van lelijks bedenken. Over eerbied gesproken! "Ja maar het zit toch niet aan de buitenkant. Altijd dat gehak op de vormen. De Heere ziet immers het hart aan!"

Dat zijn dingen die dan vaak tegengeworpen worden. En het is nog waar ook. De Heere ziet het hart aan. Maar als iemand meent, dat daarom de buitenkant niets betekent en dat het helemaal onverschillig is hoe een mens zich kleedt e.d. vergist hij zich terdege. Slordige kleding waaruit een nonchalante houding blijkt, verradt een innerlijk waar de vreze Gods niet aanwezig is. Net zo goed als een slordige houding tijdens de kerkdienst verradt dat er geen enkel besef is van waar we zijn en bij Wie we te gast zijn. Laten we nu niet net doen alsof het uiterlijk niets met ons innerlijk te maken heeft. Zeker, God ziet het hart aan, maar Hij let ook op onze buitenkant.

Eerbied is dus vereist. In elk opzicht. Maar meer dan dat mag er zijn.

Verwachting

God is daar waar we samenkomen. Hij wil ons daar voor Zijn aangezicht zien. Met welk doel? Hij heeft wat te geven. In één woord: Hij heeft zaligheid te geven. Daartoe laat Hij Zijn Woord prediken. Die prediking is toch de proclamatie van de zaligheid voor zondaren. Hij laat ook de Sacramenten bedienen; de zichtbare "panden van Zijn goedwilligheid en genade te onswaart" (N.B.G., art. 34). Hij staat ons ook toe Hem openlijk aan te roepen en samen te naderen tot de troon van Zijn genade. Dat alles heeft God te geven.

Welnu, vanwege deze dingen mag een mens naar de kerk gaan met verwachting. Met de bede in Zijn hart, dat God Zich zal willen openbaren; dat we Hem waarlijk mogen ontmoeten in Zijn huis, dat we iets uit Zijn huis mogen meenemen als we de week weer ingaan en tot ons dagelijks werk en de dagelijkse zorgen terugkeren. Ja, verwachting mag er zijn, dat de Heere waar wil maken wat Hij eens beloofde, toen Hij zei, dat Hij Zijn volk zou verblijden in Zijn bedehuis.

Verwachting ook, dat in de ontmoeting met anderen ons hart gesterkt mag worden in de wetenschap dat de Heere nog voortgaat met Zijn werk. Hij is nog niet klaar met het vergaderen van Zijn gemeente. Er moeten er nog toegebracht worden. Nog wil God mensen bekeren. Nog wil Hij Zijn kerk onderhouden en beschermen.

We kunnen wel eens klagen over dorre en doodse tijden en over weinig zichtbaar werk van de Heilige Geest. In vele opzichten is er reden inderdaad tot klagen in onze geesteloze tijden vol afval en verwarring. Dat is helaas maar al te waar. Als het maar niet stopt bij die klacht. We kunnen met ons klagen ook nog zo zelfgenoegzaam zijn en rechtvaardig in eigen oog.

Laten we echter temidden van alle dingen die reden tot zorg geven niet vergeten dat elke kerkdienst waarin het Woord nog recht verkondigd wordt en waarin de Sacramenten nog rein bediend worden en waarin nog geworsteld mag worden in het gebed, bewijzen zijn dat Gods werk onder ons nog niet tot een afsluiting is gekomen. Er moeten er nog getrokken worden uit de duisternis. Ook van onze kinderen moeten er nog tot de ware kennis van God en van zichzelf komen. Nee, het is niet hopeloos. Laten we dat toch niet denken. Doe niet mee met de klaag-

vrouwen en -mannen die er in deze tijd ook zijn en die ons willen laten geloven dat de zaak des Heeren, althans in ons land, bezig is als een kaarsje uit te gaan. Het is niet waar!

God woont nog onder Zijn volk. Dat mag verwachting geven als we naar de kerk gaan. De kerk is nog altijd de werkvloer van de Heilige Geest en kerkdiensten zijn nog altijd de plaatsen waar de Heere Zijn Zaligmakerswerk verricht.

Vreugde

Ja, het mag nog altijd een reden tot verheuging zijn als het weer zondagmorgen is en als de nodiging uitgaat - met of zonder klokgelui - om voor Gods aangezicht te komen en te horen wat Hij tot ons te zeggen heeft. Vreugde, want God wil nog met ons te doen hebben. Hij verstoot nog niet, al ligt er weer een week achter ons waarin we gezondigd hebben. Ondanks onze zonden is de Heere er weer met Zijn nodigend woord. Hij is er weer met de aanbidding van Zijn genade. Hij is er weer met al de blijken van Zijn gunst.

Geeft dat geen vreugde? Is dat geen wonder? Laten we er toch eens goed en diep over nadenken wat het zeggen wil, dat de kerkdeuren nog weer open gaan en wat God daarmee zeggen wil. Het had ook anders kunnen zijn. Dit alles had ons ook afgenomen kunnen worden. Het is niet om ons goeddoen dat de kandelaar nog niet weggenomen is. In andere landen is dat wel het geval. En in nog weer andere landen is de kandelaar nog nooit geplaatst. Er zijn streken in deze wereld waar we in wijde omtrek geen enkele gelegenheid hebben om de zuivere boodschap van Gods genade te horen. Totaal onkundig van de weg der zaligheid leven mensen van generatie op generatie voort in ongeloof of bijgeloof.

Als we daarop letten hebben we dan geen reden tot vreugde dat onder ons de lamp van het Woord nog brandt? Ja maar... het begint in ons land ook schaars te worden. En je kunt lang niet overal goed kerken. Lang niet in elke stad of dorp geeft de bazuin een helder geluid. En je zult maar in zo'n stad of dorp wonen.... Wat moet je dan?

Inderdaad, er zijn vragen te stellen. Reële vragen, die ook onder ons leven. Vorige keer beloofde ik al, dat ik er nog op terug zou komen. Dat doe ik ook wel bij leven en welzijn, maar voor dit keer heb ik de ruimte al gebruikt. Nog even geduld dus.

P. den Butter.

Deputaten Buitenlandse Zending

De deputaten voor de Buitenlandse Zending delen aan de kerken het volgende mee:

1. Onlangs brachten de brs. Ds. H. Last en R. Procee een oriëntatiebezoek aan Brazilië. Zij bezochten daar onder meer de IER (de Evangelische Gereformeerde Kerk). Op verzoek van de zendingsdeputaten van deze kerken werd met hen uitvoerig gesproken over de mogelijkheid gezamenlijk grote-stadszending te verrichten in Curitiba en Sao Paulo.
In hun vergadering van 11 maart j.l. besloten de deputaten eenparig dit werk samen met de IER ter hand te nemen. Deputaten zijn dankbaar voor de geboden mogelijkheid en bevelen de uitwerking van dit besluit in de voorbode van de kerken aan.
2. Van 14 tot 28 maart D.V. wordt door de brs. Ds. G. Drayer en Ds. H. Last een werkbezoek gebracht aan de kerken in Venda om met hen de voortgang van het zendingswerk aldaar te evalueren.
Van 1 tot 8 april D.V. wordt een werkbezoek gebracht door de brs. Ds. W. de Groot en Ds. H. Last aan Mozambique om de mogelijkheden

tot het daadwerkelijk beginnen van het zendingswerk aldaar te bespreken.

Beide brs. zullen tevens een kort werkbezoek brengen aan de zendingsarbeiders in KwaNdebele.

Voor deze werkbezoeken wordt de voorbode van de kerken gevraagd.

3. I.v.m. de afwezigheid van de zendingssecretaris in de periode van 14 maart tot 13 april nemen zowel de voorzitter (Ds. W. van Heest, tel. 05700-55152) als de penningmeester (br. C.J. Hagesteijn, tel. 01828-13510) voor hem waar. Buiten de kantooruren zal de telefoon van het zendingsbureau naar één van beiden staan doorgeschakeld.
4. Bij het laatste nummer van "Doorgeven" was een acceptgiro bijgesloten. Helaas is verzuimd daarop te wijzen. Niemand is verplicht de acceptgiro in te vullen en op te sturen. Maar mede door de positieve reacties op deze acceptgiro's is het mogelijk "Doorgeven" in deze vorm te laten verschijnen. Hartelijk aanbevolen in uw vrijgevigheid.

Namens de deputaten,

Ds. W. van Heest, voorzitter

Ds. H. Last, 1e secretaris.

keer naar de kerk gaan. Twee keer is teveel van het goede. Je moet een mens niet overvragen. God is goed. Hij zal het echt zo nauw niet nemen. Je hoeft heus niet bang te zijn. Geloof maar niet dat alle mensen verloren gaan. Dat kan toch niet? Trouwens, waar is de hel? Is er eigenlijk wel een hel? Ik geloof niet dat er een hel is. Het komt best goed. Als er nog wat zou zijn na de dood, geloof dan maar het beste. Op deze wijze wordt een ontelbare schare bedrogen voor de eeuwigheid. Dat is natuurlijk een verschrikkelijke werkelijkheid. Men wordt op een oorkussen gelegd en in slaap gewiegd. Vreselijk ontwaken dan, in de eeuwigheid.

Het kan ook op een andere manier. Men predikt dan de doodstaat van een mens. Dat is een zaak die zeker gebeuren moet. Doch men laat hem verder liggen. Daar is toch niets aan te doen. Een mens kan niets. Hij hoeft daarom ook niets te doen. Men vindt dat dan ook erg gemakkelijk. Een mens gaat onder de zwaarste preken rustig door naar de eeuwigheid. Een ieder die daartegenover nog spreekt over de verantwoordelijkheid van de mens, die wordt dan ook met dezelfde vaart veroordeeld. Het etiket van "remonstrantisme" wordt hem dan heel gemakkelijk opgeplakt. Voor de zodanigen, die zo gemakkelijk in hun doodstaat verkeren, zal het ontwaken in de eeuwigheid niet minder vreselijk zijn. Want dan zal men zich niet op zijn onmacht kunnen beroepen, daar men het dan uit de mond des Heeren zal moeten vernemen dat men niet gewild heeft dat Hij Koning over hen zou zijn.

"Predik het woord". Dat moet tenslotte tot "alle" mensen geschieden en dan zonder onderscheid.

Al kan niet ene prediker een mens bekeren, God wil nochtans, naar Zijn vrijmachtig welbehagen, de prediking van het woord gebruiken, om zondaren tot bekering te brengen.

Preken tot mensen, die van nature dood liggen in de zonden en de misdaden, lijkt een dwaas werk. Doch het behaagt God om door de dwaasheid der prediking zalig te maken, die geloven. Ook staat er in de bijbel dat "doden" zullen horen de stem van de Zoon van God, en die ze gehoord hebben, zullen leven. Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.

Daar wordt ontzagelijk veel geredeneerd, terwijl men op de kant staat. Dan staat men op het droge. En dan kan een redenering, vanuit de onmacht des mensen, heel logisch overkomen.

Voor de jeugd (6)

Preken

"Predik het woord"

2 Tim. 4:2a

Beste vrienden,

Predik het woord. Predik de Logos. Predik de Christus.

We hebben geprobeerd jullie te vertellen wat prediken eigenlijk is. Het is het werk van een heraut. Dat is een gezant van een koning. Hij moet de besluiten van de koning overbrengen. Het moet op een zodanige wijze gebeuren, dat het volk de inhoud van de boodschap hoort. Opdat men door het horen tot geloven komen zou. Want het geloof is uit het gehoor. Wat men niet hoort, dat kan men ook niet geloven. Dat zal wel voor een iegelijk duidelijk zijn.

Nu is niet een ieder tot dat herautenwerk geroepen. Het is een voorrecht als men tot zulk een gewichtig werk geroepen mag zijn. Dan gaat men niet op pad voor eigen rekening.

Toch zijn er altijd geweest, die zich "als geroepen" hebben voorgesteld,

terwijl zij het toch niet waren. In het oude testament waren dit de valse profeten. Zij zeiden tot het volk dat zij geroepen waren, en dat zij in de naam des HEEREN spraken. Doch het volk werd door hen bedrogen. Zij spraken tot het volk niet het woord des HEEREN, maar hun eigen woord. Zij spraken zoals het volk het gaarne hoorde. Dat waren zachte dingen. De zonden werden niet genoemd of gebagatelliseerd. Men noemde het kwaad goed en het goede kwaad. Het volk werd op deze wijze misleid.

In het nieuwe testament komt men zulke dwaalleraars ook tegen. En vandaag zijn ze er nog. Zij spreken tot het volk zonder "gezonden" te zijn. Dat is een verschrikkelijke werkelijkheid. Zonde is dan geen zonde meer. Je moet met je tijd meegaan. Ook al gaat dit tegen Gods woord in. Dat laatste zegt men er niet zo hardop bij. De duivel is erg listig. Je mag gerust nog wel een

Doch als men in het water ligt, niet zwemmen kan, en er is geen mens in de omtrek te vinden die redding kan geven, dan laat men zich ook niet rustig zinken, met de gedachte: Er is toch niets aan te doen, ik moet verdrinken. Dus dan maar verdrinken. Ik geloof niet dat het zo gaat. En een ieder die nog een gezond verstand heeft, weet dat een mens die in nood verkeert, ophoudt met redeneren. Hij roept zolang hij kan. En die de Heere aanroept in de nood, die vindt Zijn gunst oneindig groot.

"Predik het woord". Dat is dus een geweldige opdracht. God zendt daartoe Zijn knechten uit. Dat zijn diegenen, die door Hem waarlijk geroepen zijn, tot dit zo gewichtvolle werk. Daar is onder de bedienaars van het woord verscheidenheid. "En Dezelve (God) heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; tot volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus" (Ef. 4:11,12).

Die God roept, moeten het woord zuiver verkondigen. Zij mogen aan de boodschap, die ze moeten brengen, niets af doen. Zij mogen er ook niets aan toedoen. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat het woord niet verklaard moet worden. Dat moet zeer zeker geschieden. De Heere zegt niet voor niets: Onderzoek de Schriften, want die zijn het die van Mij getuigen.

"Predik het woord". Zo schreef Paulus eens aan Timotheüs. En dat klinkt door tot op de dag van vandaag. Predik het woord en niets anders. Dat is dus geen "verhalen" vertellen. Namelijk om daar een preek mee te vullen. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat er ter illustratie niet eens een verhaal verteld mag worden. Het kan het gepredikte woord verduidelijken. Het moet echter niet zo zijn, dat de boodschap, in het woord vervat, schuil gaat achter het verhaal.

Het woord prediken is dus een zeer verantwoordelijk werk. Het moet zuiver geschieden. De prediker dient zich daarom altijd biddend over dat woord te buigen, met de bede of God het verstand van hem verlichten wil. Dat is ook overeenkomstig het woord. Er staat in de bijbel: "Ontdek mijne ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet" (Ps. 119:18).

De prediker blijft dus altijd zelf ook afhankelijk van de werking van de Heilige Geest. Want de Geest is het die in al de waarheid leidt. Dat maakt het prediken voor geroepen dienaar steeds

weer tot een wonder. Het is dan een geestelijk vermaak het te mogen doen. Mogelijk is het vers jullie bekend, dat ik toch nog graag even doorgeef:

'k Heb and'ren al de rechten van Uw mond

Met lust verteld, hen vlijtig onderwezen;

Uit al de schat van 't grote wereld-rond

Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen,

Die 'k steeds in Uw getuigenissen vond,

Door mij betracht en and'ren aangeprezen. (Ps. 119:7).

"Predik het woord". Degenen die daar van Godswege toe geroepen zijn, doen dat ambtelijk. Dat is ook een zaak die we niet moeten vergeten. Wat zij brengen is daarom geen "mensenwoord". Want dan komt de dominee op de voorgrond te staan. Dat komt helaas ook nog al eens voor. Men gaat dan uit de kerk naar huis, met de meer of minder befaamde spreker, terwijl de boodschap die hij gebracht heeft, helemaal in de mist verdwijnt. Men heeft dan wel de stem van die dominee gehoord doch niet des Heeren woord. Een ieder geve ten deze acht op zichzelf, want ik moet weer gaan eindigen. De volgende keer D.V. verder. Jullie aller vriend Ds. H.C. v.d. Ent.

P.S. De laatste twee artikelen stond de tekstopgave verkeerd, nl. 2 Tim. 2:4a. Dit moet natuurlijk zijn 2 Tim. 4:2a.

Correctie: In het laatste artikel staat aan het begin het woord "moeilijk". Dit moet zijn: "het is niet mogelijk". Abuizen zijn menselijk.

Ds. H.C. v.d. Ent

Evangelie & Moslims

Stichting voor getuigenis en dienst onder Moslims in Nederland

Kerk en vluchtelingenwerk

Zaterdag 6 mei wordt de tweede jaarlijkse conferentiedag gehouden voor christenen die onder vluchtelingen werkzaam zijn. Een dag waar, naast studie en bezinning, alle ruimte is voor ontmoeting en het uitwisselen van ervaringen.

De conferentie wordt gehouden in de Chr. Geref. Ichtuskerk te Amersfoort, Grote Haag 154 en duurt van 10.00 tot 15.15 uur. Graag vooraf opgeven; u ontvangt dan een reader + routebeschrijving. Er is een apart programma

voor kinderen tot 12 jaar (vóór 1 mei hiervoor aanmelden).

In het morgenprogramma wordt in het bijzonder ingegaan op de psychische problematiek van vluchtelingen. Een forum gaat in op vragen die deelnemers stellen.

Het middagprogramma biedt tweemaal de keuze uit 4 workshops met de thema's: juridische zaken, vluchtelingen en de kerk(dienst), getuigen onder moslimse vluchtelingen, de (Midden) Oosterse kerken.

De dag wordt georganiseerd door de Arabische Wereld Zending, EAS-Holland, Evangelie & Moslims, Gospel for Guests en ZOA-vluchtelingenzorg. Aan het programma wordt tevens medewerking verleend door de stichting Inlia.

Opgave en/of inlichtingen: Vluchtelingenberaad, p/a J. v. Oldenbarneveltlaan 10, 3818 HB Amersfoort, tel. 033-611949.

Boekbesprekingen

A.W. Pink, **Het spreken van de Borg op Golgotha**, 119 blz., f 24,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon te Leiden.

De oorspronkelijke Engelse titel van dit boek luidt: "The seven sayings of the Saviour on the cross". Dhr. F. van Holten heeft een Nederlandse vertaling geleverd. Wie het Engels niet machtig is kan met deze vertaling zijn winst doen in de lijdenstijd. Een levensbeschrijving van Pink (1886-1952) gaat vooraf. Dan volgt een inleiding en worden de kruiswoorden behandeld. Vergelijking met andere boeken die handelen over de zeven kruiswoorden laat zien dat er originele gedachten ontwikkeld en eigen lijnen getrokken worden. Het keurig uitgegeven boek is naast andere boeken zeker geschikt om de betekenis van de kruiswoorden te mogen verstaan.

Nieuwe Bijbelatlas, 128 blz., f 39,90, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon te Leiden.

Het eerste deel van dit boek handelt over de landen van de Bijbel. Deel twee behandelt het Oude Testament en de intertestamentaire periode. Deel drie gaat over het Nieuwe Testament en de vroege kerk. Deel vier behandelt de wereldrijken van het oosten en het Griekse en Romeinse rijk. Deel vijf gaat over Jeruzalem en het zesde deel over het Heilige Land vandaag.

De Nieuwe Bijbelatlas bevat een schat aan informatie. Uitvoerige tijdstabellen zijn opgenomen. Belangrijke Bijbelse verwijzingen worden gegeven. Mooie satellietfoto's, een hoogtekaart en een geologische dwarsdoorsnede van het Heilige Land zijn opgenomen. Veel foto's die de kaarten en de tekst verduidelijken. Voorbeelden van de vroegste Bijbelse manuscripten met vertalingen. Een reconstructie van de gebouwen van Qumran. Op blz. 64 treffen wij de Hebreeuwse kalender aan. De atlas is een vertaling van de "New Bible Atlas" die vooral het werk is geweest van J.J. Bimson en J.P. Kane, onder toezicht van J.H. Paterson en D.J. Wiseman. De basisvertaling van de Engelse tekst werd vervaardigd door B.G. Buisman en P.J. de Gier. Ook G.W. Lorein heeft zijn werk gehad aan deze atlas. Achterin is een plaatsnaamregister opgenomen wat de bruikbaarheid verhoogt. We hebben met genoeg deze atlas, die vasthoudt aan de onfeilbaarheid van Gods Woord, bestudeerd. Het is een uitnemend eigentijds hulpmiddel bij het onderzoek van de Bijbel. Geschikt voor persoonlijk gebruik, alsook in het gezin en op school. Ook predikanten en catechisanten kunnen er veel aan hebben.

Rufo Petri, **Groot is Uw trouw**, 103 blz., f 13,75, Uitgeverij den Hertog B.V. Houten.

Het boek beschrijft de geschiedenis van de niet-geregistreerde evangeliechristenen-baptisten in de voormalige Sovjet-Unie vanaf hun ontstaan tot heden. De auteur, drs. R. Petri (1968) studeerde geschiedenis te Leiden. Het boek is een bewerking van zijn doctoraalscriptie en wil antwoord geven op de vraag hoe het komt dat de niet-geregistreerde baptisten, ondanks jarenlange vervolgingen, zich konden handhaven en de laatste tijd zelfs groeien. Verwezen wordt naar Klaagliederen 3:22-23 "Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben; Zij zijn allen morgen nieuw, Uw trouw is groot." Het boek heeft de volgende hoofdstukindeling: 1. Inleiding; 2. Protestanten in Rusland; 3. Reformatie in Rusland; 4. Na de Russische Revolutie; 5. Zoeken naar eenheid; 6. De Unie van Evangeliechristenen-baptisten; 7. Het schisma in de jaren zestig; 8. Communisme contra christendom; 9. De kracht van de initiatiefbaptisten;

10. Gorbatsjov en daarna. Een literatuurlijst is opgenomen. Heel wat zwart-wit foto's verluchten het geheel. Op de blz. 66 en 67 twee illustraties van het afbreken van een kerk door de overheid. Ook een zelfgemaakte en demontabele drukpers wordt getoond (blz. 78). Het uitdelen van Bijbels in het Kremlin in 1990 (blz. 91). Een lezenswaardig boek dat tot stand is gekomen in samenwerking met *Friedenstimme*.

W. Schippers, **De visser van Nispenrode**, 188 blz., f 17,50, Uitgeverij de Groot Goudriaan-Kampen.

Het boek (een herdruk) verplaatst ons naar de tijd van Napoleon Bonaparte, keizer der Fransen, die veel oorlogen heeft gevoerd. Het gaat in dit boek over een vrijwilliger die uit het Franse leger is gedeserteerd en onderdook in een eenvoudig Gelders dorp. Vermoed als visser weet hij zich schuil te houden. De freule van Nispenrode vermoedt dat hij niet degene is voor wie hij zich uitgeeft. De deserteur wordt gepakt, maar hij ontsnapt ook

weer zodat de afloop goed is. Een kleine opmerking willen wij plaatsen: De nummering van de bladzijden klopt vaak niet met de inhoudsopgave. Overigens een verantwoord boek voor de jeugd.



VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

**Zakbijbels
met zilveren
slot**

oooooooooooo

Een heel bijzonder geschenk voor bijzondere gelegenheden. Aan deze zakbijbels met zilveren sloten is maximale zorg besteed. Formaat 8,6 x 12,4 cm. Met Psalmen, Catechismus en Formulieren.

D2-21z in zwartlederen band f 346,50

D4-21z idem, met duimgrepen f 379,50

D2-21az in antiek-bruine lederen band f 415,00

D4-21az idem, met duimgrepen f 450,00

Wij hebben nog veel meer mogelijkheden van uitvoering, ook in groter formaat Bijbels. Op aanvraag sturen wij graag onze speciale catalogus "GBS-Bijbels in fraaie uitvoering". Zakbijbels met gouden slot vanaf f 732,50

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegezonden. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

KRAAMZORG



**GEZINSZORG
BKG**

De Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp bemiddelt tussen hulpaanvragers en zelfstandige gediplomeerde verzorgenden.

Voor uw hulpaanvraag en/of inlichtingen kunt u bellen:

08385-27799

Voor kraamhulp graag tijdig bellen!



**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.



**De
Chinese christenen
vragen
om uw hulp**

De Chinese christenen in Zuid-West China, die op het platteland wonen, smeken de Nederlandse christenen om hulp. Zij hebben die hulp dringend nodig.

De sterke groei van de huisgemeenten draagt ertoe bij dat er een

**tekort is aan
schuurkerken.**

De kosten van de bouw van een schuurkerk met plaats voor 800 tot 1000 personen zijn

f 65.000,-

Vanwege de grote opkomst is er een **tekort aan bijbels.**

Bijbelverspreiding blijft noodzakelijk. Ook vragen zij goed opgeleide Evangelisten. De Bonisa-zending wil een Bijbelgetrouwe opleiding streunen, omdat studerende Evangelisten zelf geen geld hebben.

De nood is groot.

**Hoeveel schuurkerken
zouden we met uw hulp
kunnen bouwen?**

64.500,-



**Postgiro
31 555 32
Stichting
BONISA-
zending**

Secretariaat:
Schoolstraat 17
2181 HB Lisse
of op rek.
33.65.54.613
van de Rabobank
te Lisse,
t.n.v. Stichting
BONISA-zending.
Giror: van de
Rabobank 163525.

Lezingen en
informatie met of
zonder dia's voor
verenigingen en
scholen kunt u
aanvragen bij
chr. T. Schultink,
Emmeloord,
tel. 05270-15063.
Donaustraat 5,
8303 WL
Emmeloord.